

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobkyně: **A. H.**, bytem Náměstí Míru 219, Sobotka, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 12. 2013, č. j. 30256/13/5000-14402-809436, vedeném u Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci pod sp. zn. 59 Af 22/2014, o námitce podjatosti vznesené žalobkyní proti soudcům Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci,

t a k t o :

Soudci Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci Mgr. Lucie Trejbalová, Mgr. Karolína Tylová, LL.M. a JUDr. Pavel Vacek **nejsou vyloučeni** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci pod sp. zn. 59 Af 22/2014.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou ze dne 16. 2. 2014 se žalobkyně domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 12. 2013, č. j. 30256/13/5000-14402-809436, a rozhodnutí Finančního úřadu pro Liberecký kraj ze dne 8. 4. 2013, č. j. 539676/13/2605-05702-603261, eventuálně vyslovení nicotnosti obou uvedených rozhodnutí podle § 76 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) a přiznání odkladného účinku této žalobě.

Žaloba byla podána Krajskému soudu v Brně, který ji usnesením ze dne 27. 2. 2014, č. j. 62 Af 14/2014 - 8, postoupil Krajskému soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci. Tento soud vydal usnesení ze dne 1. 4. 2014, č. j. 59 Af 22/2014 - 18, a usnesení ze dne 1. 4. 2014, č. j. 59 Af 22/2014 - 19, kterými žalobkyni uložil povinnost zaplatit soudní poplatek za žalobu a návrh na přiznání odkladného účinku ve lhůtě 5 dnů od doručení těchto usnesení.

Žalobkyně v podání ze dne 18. 4. 2014 požádala prostřednictvím J. H., jemuž pro tento úkon poskytla plnou moc, o ustanovení zástupce z řad advokátů a osvobození od soudních poplatků. Žalobkyně vyjádřila nesouhlas s rozhodnutím ve věci samé bez jednání a dále uvedla, že návrh na přiznání odkladného účinku její žalobě je objektivně důvodný. Žalobkyně také namítla podjatost všech soudců krajského soudu v aktuálním obsazení a navrhla jejich neprodlené vyloučení z projednávání a rozhodnutí nejenom této věci. Žalobkyně navrhla přikázání věci jinému soudu téhož stupně z důvodu delegace nutné, neboť jinak by bylo ohroženo nezávislé, nestranné, odborné a spravedlivé řízení.

Ačkoliv žalobkyně výslovně neoznačila soudce, jejichž vyloučení z projednání a rozhodnutí věci se domáhá, a namítanou podjatost vztáhla ke všem soudcům krajského soudu, Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal, zda jsou dány důvody pro vyloučení soudců Mgr. Lucie Trejbalové, Mgr. Karolíny Tylové, LL.M. a JUDr. Pavla Vacka, kteří jsou členy senátu, jenž má tuto věc v souladu s rozvrhem práce projednat a rozhodnout. Teprve v případě, že by byli tito soudci z projednávání a rozhodnutí věci vyloučení, posuzoval by Nejvyšší správní soud tvrzení žalobkyně ve vztahu k dalším soudcům, kteří podle rozvrhu práce členy senátu krajského soudu zastupují (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2006, č. j. Nao 32/2005 - 34, dostupné na www.nssoud.cz).

Soudci Mgr. Lucie Trejbalová, Mgr. Karolína Tylová, LL.M. a JUDr. Pavel Vacek ve vyjádření k námitce podjatosti uvedli, že nemají žádný vztah k účastníkům řízení, ani k projednávané věci.

Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. „[s]oudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr ke věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.“

Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. „[ú]častník nebo osoba zúčastněná na řízení může namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočnicka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřiblíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. O vyloučení soudce rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud, a je-li namítána podjatost soudní osoby, tlumočnicka nebo znalce, senát po jejich vyjádření.“

Integrální součástí práva na spravedlivý proces, vymezeného v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, je garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce. Nestrannost a nezájatost soudce je jedním z klíčových předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky). Požadavek nestrannosti a nezájatosti soudce je natolik zásadní, že umožňuje prolomení ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod).

Vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci má být založeno nikoliv na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnost o jeho nepodjatosti. Subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání; rozhodování o této otázce se však musí dít výlučně na základě hlediska objektivního (shodně též Ústavní soud ve věci sp. zn. I. ÚS 370/04). Ústavní soud ve své judikatuře dále vyslovil, že „[d]ůvodné pochybnosti o soudcově nestrannosti jsou kategorií objektivní povahy a jako takové musí být založeny skutečnostmi objektivitě soudcovského rozhodování protirečícími, a to natolik, že nikoli z pohledu účastníků řízení, ale v objektivním smyslu ústavně chráněnou nestranností soudcovského rozhodování otráasají“ (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 3. 2000, sp. zn. III. ÚS 26/2000). Při posouzení otázky podjatosti soudce je třeba akcentovat též tzv. zdání nezávislosti a nestrannosti nejen ve vztahu k účastníkům řízení, nýbrž i ke třetím osobám (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 15. 11. 2010, sp. zn. I. ÚS 517/10).

Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že důvodem pro vyloučení soudce z projednávání a rozhodnutí věci může být pouze jeho poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům. Poměr k věci může vyplývat především z přímého právního zájmu soudce na projednávané věci,

pokračování

zejména v případech, kdyby mohl být rozhodnutím soudu přímo dotčen ve svých právech. Poměr soudce k účastníkům nebo k jejich zástupcům (ať již přátelský či nepřátelský) může být založen příbuzenským nebo jemu obdobným vztahem, může jít i o vztah ekonomické závislosti, apod. V daném případě však nebyla objektivně zjištěna žádná z těchto skutečností.

Žalobkyně neupřesnila, v čem spatřuje podjatost soudců krajského soudu. Z obsahu podané námítky a soudního spisu, jenž je u krajského soudu veden pod sp. zn. 59 Af 22/2014, lze dovozovat, že žalobkyně je účastníkem více řízení, která jsou vedena u téhož krajského soudu. Byť to žalobkyně výslovně neoznačila jako důvod vznesení námítky podjatosti, tak Nejvyšší správní soud konstatuje, že z účasti žalobkyně ve více řízeních u téhož soudu nelze dovozovat přímý zájem výše uvedených soudců na projednávané věci, popř. na jejím výsledku. Poslední věta výše citovaného § 8 odst. 1 s. ř. s. rovněž uvádí, že postup soudce v jiných věcech není důvodem pro jeho vyloučení z projednávání a rozhodnutí věci.

Vyloučení soudce z projednávání a rozhodnutí věci má za následek odnětí věci zákonnému (příslušnému) soudci a její přidělení soudci jinému. Tento postup je proto nutno chápat jako výjimečný; takto mimořádná situace však v projednávané věci nenastala. Vzhledem k tomu, že se ve výroku uvedení soudci necítí být podjatí a jejich podjatosti nenasvědčují ani jiné skutečnosti, rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že nejsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci pod sp. zn. 59 Af 22/2014; neexistuje proto ani důvod pro přikázání věci jinému soudu podle § 9 odst. 1 s. ř. s.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. června 2014

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu